

A főbíró szerint hosszabb távon nem tartható az ügyek áthelyezésének gyakorlata

Budapest, 2012. június 18., hétfő (MTI) - Hosszabb távon nem tartható a bírósági ügyek áthelyezésének jelenlegi gyakorlata, amely nyilvánvalóan egy örökölt helyzet megoldására szolgáló kivételes eszköz - mondta Darák Péter, a Kúria elnöke egy szakmai konferencián hétfőn.

A megoldás a későbbiekben az lehet, hogy a bírói státus oda kerül, ahol az ügyek felmerülnek, nem pedig az, hogy az ügyek kerülnek arra a bíróságra, ahol az azt elintézni képes bíró dolgozik. Ebben a kérdésben szembe kerül egymással az eljárások ésszerű időn belüli elintézése és a törvényes bíróhoz való jog - fejtette ki a főbíró.

A jelenlegi szabályozás lehetőséget ad arra, hogy ha egy túlterhelt bíróságon előreláthatólag nem tudnak ésszerű időn belül elintézni egy nagy terjedelmű, bonyolult megítélésű ügyet, akkor a bíróság vezetőjének javaslatára az Országos Bírósági Hivatal elnöke másik eljáró bíróságot jelölhet ki. Ez történt a BKV-ügyben Hagyó Miklós volt szocialista politikus és társai ellen folyó büntetőperrel is, amelynek áthelyezése miatt a védők Alkotmánybírósághoz fordultak.

Az Alaptörvény - bírói igazságszolgáltatás elnevezésű, Kúrián megrendezett konferencián Darák Péter kifejtette: a bíróságok alapvető feladata a joguralom biztosítása jogállami keretek között. A közhatalmi erővel felruházott jogérvényesítés gyakorlatilag bírósági monopólium, ugyanakkor a bíróságok senkitől nem tagadhatják meg a jogvédelmet. A bíróságok polgári ügyekben az egyéni jogvédelem és a vitarendezés feladatát látják el, büntető ügyekben az állam büntetőjogi igényének szereznek érvényt, a közigazgatási perekben pedig az államigazgatási, hatósági döntések felülvizsgálatán keresztül gyakorlatilag az államot ellenőrzik.

A főbíró felhívta a figyelmet arra is, hogy a magyar bírósági rendszer felett állnak a szupranacionális bíróságok, például az Európai Unió luxemburgi székhelyű bírósága vagy a strasbourgi székhelyű emberi jogi bíróság, melyeknek azonban csak akkor van közvetlen hatályuk, ha döntéseiket a magyar jogalkotó átvezeti a magyar jogrendbe.

A Kúria elnöke kifejtette: a jogszabályok értelmezésének monopóliuma a bíróságoké, melynek irányát azonban kijelöli az alaptörvény egyik rendelkezése, mely szerint "A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy azok a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak".

Szalay Péter alkotmánybíró előadásában beszélt arról, hogy az Alkotmánybíróság (Ab) keresi a helyét, amely ma kétségtelenül más, mint az alaptörvény hatályba lépése előtt.

Az alkotmánybíró kifejtette: a korábbi populáris actio, az utólagos normakontroll teljes szabadsága, azaz hogy bárki kezdeményezhette bármely jogszabály alkotmányos vizsgálatát személyes érintettség nélkül, az Ab-t a jogalkotás, a pártokból álló parlament ellenpontjává tette, és így a testület a politikai csatározások sűrűjébe került. Ez a helyzet az új alaptörvénnyel változhat, és az actio populáris megszűnésével párhuzamosan kibővülő alkotmányjogi panasz intézménye révén már nem annyira a jogszabályok, hanem az egyes bírói döntések kerülhetnek alkotmányos kontroll alá.

Ezzel összefüggésben kulcsfontosságú, hogy az Ab és a bíróságok "ne törjenek borsot egymás orra alá", sokkal inkább jó szakmai együttműködésben dolgozzanak, ellenkező esetben olyan abszurd helyzetek is kialakulhatnak, mint Spanyolországban, ahol egy rendes bíróság kártérítés megfizetésére kötelezte az ottani alkotmánybíróságot helytelen jogértelmezés miatt - figyelmeztetett Szalay Péter.

Balogh Zsolt kúriai bíró előadásában kifejtette: az alaptörvény nem rontotta az alapjogok védelmét, de érezhető egy hangsúlyeltolódás, identitásváltás, például a közösség szerepének erősödésében, illetve a munka, munkavégzés és a szociális jogok terén.

Az új alaptörvény hangsúlyosan kifejezésre juttatja az egyén megerősödött felelősségét saját magáért és a közösségért, rögzíti, hogy a tulajdon kötelez, társadalmi felelősségvállalással jár. A munkáról szóló passzusok is kétoldalú elvárásokat rögzítenek, és eközben az állam munkahelyteremtéssel kapcsolatos feladatainak megerősítését is megalapozzák - fejtette ki a szakember.

"Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához. Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson. Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár" - olvasható az alaptörvényben.

Annak kapcsán, hogy a szociális jogok korábbi garanciális jellege az új alaptörvényben elérendő céllá változott, amire törekszik az állam, Balogh Zsolt kifejtette: a szociális jog tényleges érvényesülése nagymértékben függ az állam gazdasági teljesítőképességétől, és ha ez utóbbi romlik, csak két út marad az állam előtt, ha az alkotmányában bebetonozott szociális garanciák vannak: vagy az alkotmányt sérti meg, vagy az országot sodorja gazdasági csődhelyzetbe.

Az utóbbi időszak gazdasági eseményeire célozva az előadó megjegyezte, hogy Európában többek között a görög és a spanyol alaptörvény rögzíti a legerőteljesebben a szociális jogokat.

Balogh Zsolt előadásában kitért arra is, hogy a magyar alaptörvény, bár nem mondja ki, de közvetve mégis tilalmazza a halálbüntetést azzal, hogy rögzíti: olyan országba nem lehet kiutasítani senkit Magyarországról, ahol van halálbüntetés.

MTI 2012. június 18., hétfő 15:19